TGAU

3010NA0-1

DYDD GWENER, 10 IONAWR 2025 – BORE

LLENYDDIAETH GYMRAEG

UNED 1: Barddoniaeth

HAEN UWCH

1 awr 15 munud a'ch amser estynedig

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfryn ateb 16 tudalen CBAC (pinc).

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du, neu eich dull arferol.

UN CWESTIWN GORFODOL ar farddoniaeth sydd ar y papur hwn.

Ni allwch ddefnyddio geiriaduron.

Dylech dreulio 15 munud yn cynllunio eich ateb.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae 40 marc am y cwestiwn hwn.

Bydd trefn a chywirdeb eich ysgrifennu yn cael eu hystyried yn rhan o'r asesiad.

(Trowch y dudalen)

1. **Darllenwch y DDWY gerdd ganlynol yn ofalus.**

Yn y cerddi, mae'r beirdd yn defnyddio coed a delweddau o goed er mwyn dweud eu neges.

CYMHARWCH y DDWY gerdd gan ddangos sut maen nhw'n debyg neu'n wahanol.

Dylech drafod:

- **Cynnwys y cerddi yn fanwl;**
- **Nodweddion arddull a'r mesurau a ddefnyddir gan ystyried ydyn nhw'n effeithiol ac yn addas;**
- **Neges y cerddi;**
- **Eich ymateb personol i'r cerddi.**

Wrth ateb, cofiwch ddyfynnu'n briodol a chyfeirio at enghreifftiau penodol i gefnogi'ch sylwadau. [40 marc]

(Trowch y dudalen)

WALKERS' WOOD

Bore hydrefol hyfryd oedd hi a Betws-y-Coed bron yn wag o ymwelwyr. Lliwiau gwych ar y coed, dim acenion main i'w clywed ar y llwybr – oedd, roedd hi'n foment farddonllyd. Ond yna, dyma'r bychan yn holi a dyma weld bod y fusutors wedi gwneud llanast o'r lle mewn mwy nag un ffordd. Dyna'r drwg efo'r diwydiant ymwelwyr – maen nhw'n dod yma gan ddyheu am baradwys ac yn mynd o'ma gan adael y lle'n stomp.

'Oes 'na enw ar y coed 'ma, Dad?
– I mi gael dweud y stori fawr wrth Taid.'
'Coed Llugwy ydi'r enw arnynt, was,
Ond Walkers' Wood sydd yn y Betws Guide.'

'Pam fod y dail ar hyd y ddaear, Dad?
Pam fod eu lliw run fath â crisps yn awr?'
'Mae popty'r hydref wedi'u rhostio, was,
A'u taenu'n wledd ar hyd y llawr.'

'Ble ddaeth hon, y ddeilen felen, Dad,
A dannedd mân ar hyd ei hymyl hi?'
'Mae'i chwiorydd ar y gollen acw, was,
Sy'n rhannu ei gofidiau gyda'r lli.'

(Trowch y dudalen)

‘A hon, run lliw â cheiniog newydd, Dad?’
‘Mae twll ym mhwrs y ffawydd, beryg iawn.’
‘A’r rhain, fel darnau o jig-sô ’ta, Dad?’
‘Y dderwen acw ydi’r llun yn llawn.’

‘Oddi ar pa goeden y daeth nacw, Dad?
Mae’n wyrdd a glas, mae’n sgleinio yn y mwd.’
‘Paced o Walkers’ Crisps ’di hwnna, was,
Ar ôl y rhai fu’n crwydro Walkers’ Wood.’

MYRDDIN AP DAFYDD

(Trowch y dudalen)

MEWN CARTRE HEN BOBL

Coed cam
Yn cwyno'u ffordd o gwpwrdd i gadair
Ac o wal i wely;
Rhy brennaidd i orwedd yn iawn.
Wedi gorwedd, rhy *gloëdig i godi.

Coed crin
A gollodd eu dail hydrefau yn ôl
Heb adar mwyach yn trydar o gangen i gangen
Nac yn hedfan o goeden i goeden.

*Boncyffion *crwm.

A fu hwn yn dalgryf?
A fu hon yn *llathraidd?
A fu bywyd yn *iraidd hyd flaenau'r bysedd?
Wedi lleithder sychder sydd
Mewn coed hen.

(Trowch y dudalen)

***Colfennau celyd**
Yng nghlymau'r penliniau
A'r penelinoedd;
***Cnotiau pren rhosyn yng ngherfiad wyneb**
– Un ar bob boch –
Hen goed.

Celyn a derw a drain
Yn coedwigo'r cartre.

Coed cam.

J. EIRIAN DAVIES

(Trowch y dudalen)

GEIRFA

cloëdig – wedi'u cloi neu glymu

boncyff – bôn/gwaelod coeden
crwm – crwn

llathraidd – hardd
iraidd – ffres, llawn bywyd

colfennau celyd – canghennau neu goed caled

cnotiau – clymau

DIWEDD Y PAPUR